

Борис В. Гаприндашвілі

директор ВСП «Оптико-механічний фаховий коледж Київського
національного університету імені Тараса Шевченка»,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6367-7321>

ФІНАНСОВО-КРЕДИТНІ ІНСТРУМЕНТИ СТИМУЛЮВАННЯ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ В ПРОМИСЛОВOSTІ УКРАЇНИ

У статті досліджено фінансово-кредитні інструменти стимулювання енергозбереження в промисловості України в умовах посилення енергетичних ризиків, зростання вартості енергоресурсів, необхідності технологічної модернізації виробництва та формування засад післявоєнного відновлення економіки. Обґрунтовано, що енергозбереження у промисловості має розглядатися не лише як технічний або природоохоронний напрям, а як важлива складова фінансової стійкості підприємств, енергетичної безпеки держави, зниження виробничих витрат і підвищення конкурентоспроможності національної економіки. Розкрито значення банківського кредитування, пільгових кредитних програм, зелених облігацій, грантових механізмів, державних і міжнародних гарантій, фінансового лізингу енергоефективного обладнання, енергосервісних контрактів, механізмів публічно-приватного партнерства та змішаного фінансування у підтримці інвестиційних проєктів, спрямованих на скорочення енергоемності промислового виробництва. Особливу увагу приділено необхідності узгодження національних фінансово-кредитних інструментів із європейськими підходами до сталого розвитку, зеленої трансформації, циркулярної економіки та відповідального інвестування. Визначено, що ефективність фінансово-кредитної підтримки енергозбереження залежить від прозорості відбору проєктів, наявності вимірюваних показників енергетичної результативності, доступності довгострокового капіталу, зниження кредитних ризиків для банківських установ і поєднання державних, приватних та міжнародних джерел фінансування. Запропоновано систематизацію основних інструментів за джерелами ресурсів, механізмом дії, очікуваним економічним ефектом, екологічною результативністю та ризиками впровадження. Доведено, що комплексне застосування фінансово-кредитних інструментів може забезпечити прискорення модернізації промислових підприємств, оновлення основних фондів, упровадження енергоощадних технологій і зменшення залежності виробництва від традиційних енергоресурсів. Практичне значення результатів полягає у формуванні узагальненої моделі фінансово-кредитного стимулювання енергозбереження, яка може бути використана під час розроблення програм модернізації промислових підприємств, регіональних стратегій енергоефективності, інвестиційних

програм банківських установ і державної політики зеленого відновлення України.

Ключові слова: фінансово-кредитні інструменти, енергозбереження, промисловість, зелене фінансування, енергоефективність, публічно-приватне партнерство, зелені облігації, циркулярна економіка.